

Sygn. akt I Ca 158/16

POSTANOWIENIE

Dnia 16 czerwca 2016 r.

SĄD OKRĘGOWY W ŁOMŻY I WYDZIAŁ CYWILNY

w składzie:

Przewodnicząca W. K.
Sędziowie: Andrzej Kordowski (spr.) T. M.
Protokolant Beata Jagielska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2016 r. w Łomży

na rozprawie

sprawy z wniosku W. B. (1), B. B.

z udziałem J. D., A. D.

o rozgraniczenie

na skutek apelacji uczestnika J. D.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem

z dnia 29 lutego 2016 r. sygn. akt I Ns 101/15

p o s t a n a w i a

I. apelację oddalić;

II. zasądzić od uczestników solidarnie J. D. i A. D. na rzecz wnioskodawców solidarnie W. B. (1) i B. B. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Andrzej Kordowski W. T. M.

Sygn. akt I Ca 158/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 lipca 2014 r., nr RG.6830.2014 Burmistrz C. umorzył postępowanie administracyjne w sprawie ustalenia granic nieruchomości położonej w miejscowości D., oznaczonej geodezyjnie jak działka nr (...) w części dotyczącej spornego odcinka granicy z nieruchomością sąsiednią, oznaczoną numerem geodezyjnym (...), wyznaczonym na

szkicu granicznym punktami 8-9 oraz orzekł o przekazaniu sprawy celem jej rozpatrzenia tut. Sądowi. Decyzja ta jest prawomocna.

W toku postępowania wnioskodawcy B. B. oraz W. B. (1), reprezentowani przez fachowego pełnomocnika, wnieśli o dokonanie rozgraniczenia zgodnie ze stanem prawnym wskazanym przez uprawnionego geodetę, tj. wzdłuż punktów 8-9 na szkicu przebiegu granic. Konsekwentnie wnosili o rozgraniczenie według granicy ewidencyjnej.

Uczestnicy postępowania A. D. i J. D., również reprezentowani przez fachowego pełnomocnika, niezmiennie domagali się dokonania rozgraniczenia zgodnie ze wskazaniami biegłego z zakresu geodezji oznaczonymi na mapie stanowiącej załącznik do opinii z 6 listopada 2015 r. punktami A-B.

Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem postanowieniem z dnia 29 lutego 2016 r. w sprawie I Ns 101/15 rozgraniczył nieruchomość oznaczoną w ewidencji gruntów jako działka numer (...) o pow. (...)ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem prowadzona jest księga wieczysta nr (...), stanowiącą własność W. B. (1) i B. B. z nieruchomością sąsiednią oznaczoną w ewidencji gruntów numerem 9, dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem jest prowadzona księga wieczysta nr (...), stanowiącą własność J. D. i A. D. - wzdłuż linii wyznaczonej punktami: 8-9, które to punkty wykreślone zostały na mapie sytuacyjnej sporządzonej przez geodetę inż. W. B. (2) – załącznik nr 3 do opinii z dnia 6 listopada 2015 r. (punkt I), nakazał uczestnikom J. D. i A. D., aby wydali wnioskodawcom W. B. (1) i B. B. z działki oznaczonej w ewidencji gruntów numerem 4, pas gruntu oznaczony punktami: (...), które to punkty zostały wykreślone na mapie sytuacyjnej sporządzonej przez geodetę inż. W. B. (2) – załącznik nr 3 do opinii z dnia 6 listopada 2015 r. – w terminie 7 dni od uprawomocnienia się orzeczenia (punkt II), orzekł o kosztach postępowania, zasądając od uczestników na rzecz wnioskodawców kwotę 860 zł oraz kwotę 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego (punkt III) oraz zasądził od uczestników na rzecz Skarbu Państwa kwotę 1.487,13 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych (punkt IV).

Sąd Rejonowy ustalił, że umową o dożywocie z 9 kwietnia 2002 r., J. i M. B., w zamian za dożywotnie utrzymanie przenieśli na rzecz swego syna i synowej- W. i B. B. własność gospodarstwa rolnego o pow. (...), w skład którego wchodziła m.in. działka oznaczona nr (...), położona w miejscowości D.. Dla nieruchomości tej Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem prowadzi księgę wieczystą nr (...).

Umową o dożywocie, zawartą 11 lutego 1998 r. małżonkowie Z. i H. D. przekazali na rzecz swego syna J. D. oraz jego żony A. D. nieruchomość szczegółowo opisaną w treści aktu o łącznej powierzchni (...), w tym działkę oznaczoną nr (...), położoną w miejscowości D., w zamian za dożywotnie świadczenia, opisane szczegółowo w treści umowy.

Operat ewidencji gruntów na obręb (...) założony został w latach 1958-1960 na podstawie bezpośredniego pomiaru granic działek w oparciu o założoną w tym celu osnowę geodezyjną, której punkty były trwale stabilizowane. Została wówczas sporządzona mapa ewidencyjna, obliczono powierzchnie działek, użytków i klas gruntów, a następnie ułożono rejestry gruntów.

Zgodnie z obecnie prowadzoną mapą ewidencji gruntów i budynków, która sporządzona została w oparciu o mapę ewidencyjną z założenia ewidencji gruntów oraz zawiera zmiany w stosunku do granic działek i numerów spowodowane ich podziałami bądź dokonanymi rozgraniczeniami, przebieg granic działek oznaczonych numerami (...) nie uległ zmianie. Zmiana granic ww. nieruchomości nie była również zgłaszana w czasie regulowania własności nieruchomości w trybie przepisów Ustawy z dnia 26 października 1971 r. o regulowaniu własności gospodarstw rolnych .

Granicę użytkowania na gruncie została określona w trakcie oględzinom. Biegły geodeta wyrysował granice na mapie sytuacyjnej przedmiotu rozgraniczenia z 29 października 2015 r. – załącznik nr 3 do opinii – którą to mapę uznano za integralną część orzeczenia. Na mapie tej punktami (...) wyznaczono granicę działek na podstawie danych ewidencyjnych, zaznaczając iż jest to stan ujawniony w prowadzonych dla tych działek księgach wieczystych,

punktami (...) wyznaczono granicę wynikającą z istniejącego na gruncie stanu użytkowania, ustalonego w dniu oględzin sądowych, zaś punktami A-B wyznaczono granicę działek wynikającą ze wskazań uczestników J. i A. D..

Działka nr (...) od strony południowej częściowo graniczy z działką nr (...), zaś działka nr (...) od strony zachodniej graniczy z działką nr (...). Przy działce (...), położonej w D., znajduje się kamień graniczny. Granica pomiędzy działkami nr (...) przebiegała w linii prostej od kamienia granicznego w kierunku północno-wschodnim. Na skutek wykonywania zabiegów agrotechnicznych przez J. D. na działce nr (...) i S. K. na działce nr (...) granica użytkowania zaczęła przesuwać się w kierunku działki nr (...). Na jesieni 2013 r. W. B. (1) dokonał zabiegu agrotechnicznego i odorał część gruntu, który znajdował się w użytkowaniu J. D..

Wyrokiem z 27 października 2014 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w W. (...), w sprawie sygnatura akt VI C 599/13, oddalił powództwo J. D. i A. D. przeciwko W. B. (1) o przywrócenie utraconego posiadania.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że artykuł 153 kc wprowadza trzy materialnoprawne kryteria rozgraniczenia nieruchomości, której granice stały się sporne oraz kolejność ich stosowania. Są to: aktualny na chwilę orzekania stan prawny nieruchomości, ostatni stan spokojnego posiadania, „wszelkie okoliczności”. Powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 13.06.2002 r., (V CKN 1620/00, LEX nr 56046) zaznaczył, że wymienione w art. 153 kc kryteria rozgraniczenia wyłączają się wzajemnie, dopóki więc nie zostanie przesądzone, że nie jest możliwe ustalenie granic na podstawie pierwszego kryterium, niedopuszczalne jest posłużenie się dalszymi. Zgodnie z tym sąd obowiązany jest dokonać rozgraniczenia w pierwszej kolejności według stanu prawnego, jeżeli tylko materiał w sprawie pozwoli na ustalenie tego stanu, w szczególności pozwoli na ustalenie do jakiej granicy na gruncie sięga prawo własności właścicieli gruntów sąsiadujących. Przepis ten wymaga należytego wyjaśnienia tytułów własności w aspekcie faktycznym i prawnym.

Sąd Rejonowy wskazał także, że stan prawny wynika z granicy ujawnionej w ewidencji, która korzysta z domniemania zgodności z prawem. Pojęcie to obejmuje również ustalenie spornej granicy między nieruchomościami z uwzględnieniem skutków prawnych wynikających z zasiedzenia części nieruchomości podlegającej rozgraniczeniu, jeżeli była w samoistnym posiadaniu przez okres przewidziany w art. 172§1 k.p.c. przez właściciela nieruchomości do niej przylegającej (por. orz SN z 26.04.1967, III CRN 424/66, OSNCP 1967, nr 14, poz. 206).

W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy ustalił granicę zgodnie ze stanem prawnym, wynikającym z granicy ewidencyjnej, która została wyznaczona punktami 8-9 – zgodnie z mapą sytuacyjną wykonaną przez biegłego z zakresu geodezji W. B. (2) stanowiącą załącznik nr 3 do opinii.

W ocenie Sądu Rejonowego uczestnicy nie wykazali, iż byliby oraz ich poprzednicy prawni w posiadaniu samoistnym przygranicznego pasa gruntu zawierającego się w punktach (...)oznaczonych na mapie sytuacyjnej przedmiotu rozgraniczenia. W ocenie Sądu Rejonowego uczestnicy nie wykazali zarówno zakresu posiadania, jak też czasu posiadania. Stan stwierdzony na gruncie istnieje od jesieni 2013 r. Świadcowie potwierdzili, iż przed 2013 r. granica pomiędzy działkami przebiegała w innym miejscu niż obecnie. Nie potrafili jednak sprecyzować jak przebiegała ta granica, ani nawet jak wyglądała. Jak wynika z zeznań S. K., które co do zasady są spójne z zeznaniami wnioskodawcy, granica pomiędzy tymi działkami była ruchoma. Świadek S. K. uprawiał działkę nr (...), która graniczy zarówno z działką nr (...) jak i działką nr (...). Zeznał z całą stanowczością, iż od około 6 lat wstecz świadomie przesunął granicę użytkowania w stronę działki numer (...), tak samo robił J. D.. Faktem jest, iż na jesieni 2013 r. W. B. (1) podczas dokonywania zabiegu agrotechnicznego zmienił znacząco przebieg granicy w kierunku działki numer (...). Przesłuchani świadkowie potwierdzili te okoliczności, jednakże poza samym faktem, że taka okoliczność miała miejsce, nie potrafili wskazać jak przebiegała granica przed tym zabiegiem agrotechnicznym. W większości mieli informacje ze słyszenia o „odoraniu” przez W. B. (1) swej własności, wtedy też jak np. M. W. poszedł zobaczyć jak wygląda sytuacja na gruncie. Wcześniej jednak nie interesowali się przebiegiem spornej granicy i nie potrafili w związku z tym odtworzyć jej przebiegu. Sąd Rejonowy podzielił zeznania świadka S. K., gdyż on bezpośrednio zajmował się działką sąsiednią. Zeznał, iż doszło do podorywania w kierunku działki nr (...), które to podorywanie zmieniło przebieg spornej granicy, przebieg tej granicy zmieniał zarówno świadek S. K. jak i J. D. i nie była to czynność jednorazowa. Nie

można w tej sytuacji przypisać uczestnikom dobrej wiary. Tym bardziej że przesunięcie granicy w stronę działki nr (...) powodowało, iż nie miała ona przebiegu zbieżnego w stosunku do granicy pomiędzy działkami położonymi dalej w kierunku północno-wschodnim. Nie zostało w sprawie jednak wykazane przede wszystkim w jakim zakresie posiadali nieruchomości uczestnicy do jesieni w 2013 r. i jak długo trwał taki zakres posiadania. Jak bowiem wynika z zebranego materiału dowodowego, co już powiedziano, granica między działkami nr (...) była ruchoma. Zmieniała swój przebieg wraz z dokonywaniem kolejnych zabiegów agrotechnicznych. To prawda, iż W. B. (1) na jesieni w 2013 dokonał zabiegu agrotechnicznego wychodząc poza dotychczasowy stan posiadania, okoliczności te potwierdzili świadkowie mówiąc o informacjach jakie były przekazywane wśród (...), jednakże uczestnicy nie wykazali jaki był zakres ich posiadania przed 2013 r. i od jak dawna taki stan istniał. W ocenie Sądu Rejonowego nie wykazali zatem przesłanek określonych w art. 172 k.c. prowadzących do zasiedzenia. Nie wykazali zatem, że ich prawo własności sięga do wskazań dokonanych przez nich podczas oględzin sądowych w dniu 11 sierpnia 2015 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy orzekł jak w punkcie I postanowienia.

Wobec faktu, iż sytuacja na gruncie w zakresie użytkowania nie uległa zmianie od dnia oględzin sądowych Sąd Rejonowy zobowiązał uczestników do opuszczenia i oddania w posiadanie wnioskodawcom pasa gruntu oznaczonego punktami (...), które zostały wykreślone na mapie sytuacyjnej przedmiotu rozgraniczenia stanowiącej załącznik nr 3 do opinii z 6 listopada 2015 r. sporządzonej przez biegłego z zakresu geodezji W. B. (punkt II postanowienia).

O kosztach Sąd Rejonowy rozstrzygnął na zasadzie art. art. 520 § 3 kpc uznając, że w trakcie całego postępowania zainteresowani prezentowali niezmiennie i sprzeczne stanowiska (punkt III i IV postanowienia).

Apelację od powyższego orzeczenia wnieśli uczestnicy postępowania J. D. i A. D., zarzucając:

1.naruszenie prawa procesowego, tj.

- art. 233§1 k.p.c. poprzez wyciągnięcie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, co skutkowało błędnym ustaleniem w zakresie przebiegu granicy pomiędzy nieruchomością oznaczoną w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr.(...), stanowiącą własność W. B. (1) i B. B., dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem jest prowadzona księga wieczysta nr. (...) i nieruchomością sąsiednią oznaczoną w ewidencji gruntów numerem 9, o powierzchni (...)ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem jest prowadzona księga wieczysta nr. (...), stanowiącą własność J. D. i A. D.,

- art. 321 §1 k.p.c. w zw. z art. 13 k.p.c. poprzez nakazanie uczestnikom J. D. i A. D. aby wydali wnioskodawcom W. B. (1) i B. B. z działki położonej w obrębie nr. (...) D., gmina C., powiat (...), oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr. (...)pas gruntu oznaczony punktami (...), które to punkty zostały wykreślone na mapie sytuacyjnej sporządzonej przez geodetę inż. W. B. (2) - załącznik nr. 3 do opinii z dnia 06 listopada 2015 roku pomimo braku formalnego żądania wydania tego pasa gruntu, co miało wpływ na treść rozstrzygnięcia;

2.naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 153 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu rozgraniczenia nieruchomości przy pominięciu kryterium ostatniego spokojnego stanu posiadania w sytuacji gdy stan prawny nieruchomości nie pozwalał na jednoznaczne określenie przebiegu granicy pomiędzy nieruchomościami.

Wskazując na powyższe wniósł o:

1.zmianę zaskarżonego orzeczenia punkcie I poprzez dokonanie rozgraniczenia nieruchomości położonej w obrębie nr. (...) D., gmina C., powiat (...), oznaczoną w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr. (...) o powierzchni (...)ha, stanowiącą własność W. B. (1) i B. B., dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem jest prowadzona księga wieczysta nr. (...), z nieruchomością sąsiednią oznaczoną w ewidencji gruntów numerem (...), o powierzchni (...)ha, dla której w Sądzie Rejonowym w Wysokiem Mazowieckiem jest prowadzona księga wieczysta nr. (...), stanowiącą własność J. D. i A. D.- wzdłuż linii zaznaczonej punktami A i B, które to punkty zostały wykreślone na

mapie sytuacyjnej sporządzonej przez geodetę inż. W. B. (2) - załącznik nr. 3 do opinii z dnia 06 listopada 2015 roku oraz zmianę zaskarżonego orzeczenia w punkcie II poprzez nakazanie wnioskodawcom W. B. (1) i B. B. aby wydali J. D. i A. D. z działki położonej w obrębie nr. (...) D., gmina C., powiat (...), oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków jako działka nr. (...) pas gruntu oznaczony punktami (...), które to punkty zostały wykreślone na mapie sytuacyjnej sporządzonej przez geodetę inż. W. B. (2) - załącznik nr. 3 do opinii z dnia 06 listopada 2015 roku,

2. zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania za obydwie instancje według norm przepisanych,

3. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Wysokiem Mazowieckiem Wydziału I Cywilnego i przekazanie sprawy w tym zakresie sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia- przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

Wnioskodawcy W. B. (1) i B. B. wniesli o oddalenie apelacji i zasądzenia na rzecz wnioskodawców kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według spisu kosztów złożonego na rozprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się być niezasadną skutkując jej oddaleniem.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., do którego miałyby dojść poprzez wyciągnięcie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, stwierdzić należy że brak jakichkolwiek podstaw do jego uwzględnienia. Z treści zarzutów oraz uzasadnienia apelacji wynika, że skarżący w apelacji w istocie rzeczy zakwestionowali bowiem prawidłowość ustalenia podstawy faktycznej rozstrzygnięcia poprzez przyjęcie, że na podstawie istniejących dowodów nie można ustalić stanu prawnego granicy między działkami, dlatego Sąd Rejonowy winien ustalić tę granicę według kryterium ostatniego spokojnego stanu posiadania, który to stan posiadania pokrywa się z linią zaznaczoną punktami (...) na mapie sytuacyjnej sporządzonej na potrzeby niniejszego postępowania. Przywołane przez skarżących argumenty mające na celu zakwestionowanie prawidłowości przyjętych przez Sąd I instancji ustaleń były jednak nietrafne. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe z punktu widzenia reguły opisanej w treści art. 233 § 1 k.p.c. oraz kompletne w kontekście art. 153 k.c., ustalenia co do wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy. Sąd Okręgowy w całości przyjmuje je za własne. Nie budzi także wątpliwości prawnomaterialna ocena tak ustalonej podstawy faktycznej. Sąd Okręgowy ją podziela wraz z przytoczą argumentacją.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej wykładni art. 153 k.c. Przepis art. 153 k.c. przewiduje trzy kryteria rozgraniczenia oraz następującą kolejność ich stosowania: 1. aktualny stan prawny, 2. ostatni spokojny stan posiadania, 3. uwzględnienie wszelkich okoliczności. Waga kolejnych przewidzianych w art. 153 k.c. kryteriów i ich wzajemne wyłączenie się wyklucza stanowisko, żeby przy rozgraniczaniu według stanu prawnego, wbrew temu stanowi, posiadanie czy wszelkie okoliczności mogły uzasadniać korekturę przebiegu granic. Także z punktu widzenia zasady samodzielnego rozstrzygnięcia przez sąd o przesłankach swego orzeczenia, nie jest dopuszczalne inne ustalenie granic od ustalenia, które wynika ze stanu prawnego (por. przykładowo postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 2006r., IV CSK 206/06, Lex nr 1100083 i z dnia 5 grudnia 2003r., IV CK 255/02, Lex nr 602078, postanowienie SN z dnia 24.08.2011 r., sygn. akt IV CSK 596/10, LEX nr 1129157).

W związku z powyższym wskazać należy okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Skoro rozgraniczenie nieruchomości w rozumieniu art. 153 k.c. to nic innego jak ustalenie wzajemnego zakresu przestrzennego treści służących do nich praw własności, okoliczności istotne dla rozgraniczenia według kryterium stanu prawnego, wynikają po pierwsze, z samych tytułów własności, a po drugie z tych wszystkich dokumentów, które tę treść przestrzennie pozwalają zidentyfikować. Od tego w sposób jednoznaczny należy odróżnić sferę faktycznego władania tymi sąsiednimi nieruchomościami przez osoby, które legitymują się tytułami własności do rozgraniczanych nieruchomości. Stan prawny może, ale nie musi pokrywać się ze stanem faktycznym władania.

Mając powyższe na uwadze Sąd Rejonowy słusznie ustalił, że na podstawie zebranego materiału dowodowego jedynym słusznym rozstrzygnięciem w niniejszej sprawie było dokonanie rozgraniczenia w oparciu o kryterium stanu prawnego. Operat ewidencji gruntów na obręb (...), pochodzący z lat 1958-1960 został założony na podstawie bezpośredniego pomiaru granic działek w oparciu o założoną w tym celu osnowę geodezyjną, której punkty były trwale stabilizowane. Została wówczas sporządzona mapa ewidencyjna oraz obliczone powierzchnie działek. Przebieg granicy prawnej działek będących obecnie przedmiotem rozgraniczenia nie uległ zmianie. Zmiana granic pomiędzy działką oznaczoną numerem (...), z działką oznaczoną numerem (...) nie była także zgłaszana w czasie regulowania własności w trybie przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Stan prawny wynikający z granicy ujawnionej w ewidencji gruntów nie uległ zatem zmianie i w tym aspekcie brak było podstaw do odtworzenia przebiegu granicy w sposób, który nie pokrywałby się z granicą wytyczoną przez biegłego na mapie sytuacyjnej wzdłuż linii 8-9 jako granicą ewidencyjną.

Prawidłowo zatem Sąd Rejonowy dokonał rozgraniczenia w oparciu o pierwsze kryterium wskazane w powołanym przepisie skoro stan prawny wynikający z ujawnionych w toku postępowania dowodów na to pozwalał.

Tak ustalonej granicy jako granicy ewidencyjnej w toku postępowania zdaje się nie kwestionowali także uczestnicy. Podstawowym kryterium według którego, stosowanie do art. 153 k.c., rozgraniczenie winno nastąpić jest stan prawny przedmiotu rozgraniczenia, a więc stan granic wynikający z dokumentów takich jak mapy, wyrisy z map, wyniki pomiarów geodezyjnych będących podstawą ewidencji własności gruntów i wpisów w księgach wieczystych. Jeżeli tego rodzaju stan prawny daje się ustalić, to granica winna być ustalona zgodnie z –przebiegiem linii granicznych w dokumentach, które sąd uznał za miarodajne, wyjątkowo zaś granica może być przesunięta w inne miejsce, jeżeli okaże się, że pasy grunty wzdłuż tej linii stały przedmiotem zasiedzenia przez któregoś z uczestników postępowania rozgraniczeniowego. Tylko też w razie uprzedniego ustalenia przebiegu linii granicznej według dokumentów może wchodzić w rachubę kwestia rozgraniczenia z uwzględnieniem nadto zasiedzenia przygranicznych pasów gruntu jako rozgraniczenia według kryterium stanu prawnego granic. Jeżeli bowiem nie można ustalić granicy na podstawie dokumentów zaświadczających o zasięgu prawa własności poszczególnych właścicieli gruntów, to kryterium w postaci tak rozumianego stanu prawnego nie daje się zastosować i wówczas powstanie konieczność skorzystania z drugiego kryterium przewidzianego w art. 153 k.c., a mianowicie kryterium jakim jest stan ostatniego spokojnego posiadania. Skoro zatem uczestnicy postępowania w toku postępowania przed Sądem I instancji wnosili o ustalenie granicy według stanu prawnego z uwzględnieniem zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu, to tym samym niezasadne było podnoszenie w apelacji zarzutu braku ustalenia przebiegu granicy przy uwzględnieniu ostatniego spokojnego stanu posiadania. Nie ulega bowiem wątpliwości, że warunkiem możliwości rozważenia kwestii zasiedzenia przygranicznych pasów ziemi w ramach kryterium stanu prawnego granic gruntów, na co powoływali się uczestnicy postępowania przed Sądem I instancji, jest uprzednie ustalenie przebiegu linii granicznej według dokumentów zaświadczających o zasięgu prawa własności sąsiadujących ze sobą właścicieli.

W opinii Sądu Okręgowego Sąd I instancji trafnie też skonstatował, że w sprawie brak było przesłanek do uznania by stan prawny, wynikający z granicy ujawnionej w ewidencji uległ zmianie na skutek zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu. Sąd Rejonowy trafnie wskazał, że pojęcie kryterium stanu prawnego obejmuje także ustalenie spornej granicy między nieruchomościami z uwzględnieniem skutków prawnych wynikających z zasiedzenia części nieruchomości podlegającej rozgraniczeniu, jeżeli była w samoistnym posiadaniu przez okres przewidziany w art. 172 § 1 k.c. przez właściciela nieruchomości do niej przylegającej (por. orz SN z 26.04.1967, III CRN 424/66, OSNCP 1967, nr 14, poz. 206). Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie została jednak wykazana. W świetle art. 6 k.c. obowiązek udowodnienia przesłanek nabycia nieruchomości z mocy prawa przez zasiedzenie spoczywał na osobie, która z powyższego wywodziła skutki prawne – a więc na skarżących uczestnikach postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy trafnie przyjął, że uczestnicy postępowania takich dowodów nie dostarczyli. W szczególności uczestnicy postępowania nie wykazali, aby byli samoistnymi posiadaczami przygranicznego pasa gruntu przez okres niezbędny do jego zasiedzenia. W tym miejscu szczególną uwagę należy zwrócić na zeznania świadka S. K., z których jednoznacznie wynikało, że do przesunięcia granicy użytkowania w stronę działki wnioskodawców doszło około 6-7 lat temu. Wskazał, że sąsiad oddalał się z granicą w stronę działki uczestnika i nie było to działanie jednorazowe. Skoro

zasięg przestrzenny użytkowania na korzyść uczestników postępowania uległ zmianie 6-7 lat temu, to nie sposób jest przyjąć, że uczestniczyli posiadaczami samoistnymi spornego pasa gruntu przez okres niezbędny do zasiedzenia.

Zgodnie z niekwestionowanymi ustaleniami Sądu Rejonowego stan użytkowania na gruncie stwierdzony podczas oględzin nie zmienił się do czasu wyrokowania. W związku z tym, że granica istniejącego stanu użytkowania nie pokrywała się z granicą ewidencyjną działek Sąd I instancji zasadnie zobowiązał uczestników postępowania do wydania pasa gruntu, który wykraczał poza ustaloną przez tenże Sąd granicę prawną. Wydając rozstrzygnięcia w tym przedmiocie, wbrew zarzutom apelacji Sąd I instancji nie dopuścił się naruszenia art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez wydanie powyższego orzeczenia pomimo braku formalnego żądania ze strony wnioskodawców. Celowość nakazania z urzędu w postanowieniu o rozgraniczeniu wydania gruntu uczestnikowi, który w wyniku rozgraniczenia mu przypada, a który w dniu wydania orzeczenia nim nie włada, wynika z istoty postępowania rozgraniczeniowego. Istotę tę trafnie wyjaśnił Sąd Najwyższy w powołanej przez wnioskodawców w odpowiedzi na apelację uchwale z dnia 20 grudnia 1969 r., sygn. III CZO 102/68 (OSNC 1969/9/155). Sąd Najwyższy wskazał, że rozgraniczenie staje się niejako zupełnie dopiero z chwilą, gdy przedmiot rozgraniczenia przejdzie we władanie wnioskodawcy lub uczestnika, któremu przypada. Samo oznaczenie granicy, do której sięga prawo własności do gruntów, nie realizuje jeszcze celu gospodarczego rozgraniczenia i nie zaspokaja interesu prawnego wnioskodawcy lub uczestnika, który nie jest we władaniu obszaru znajdującego się pomiędzy gruntem przez niego posiadany o oznaczoną granicą. powyższe przesłanki społeczno-gospodarcze uzasadniają pogląd, że ustawodawca, regulując rozgraniczenie, miał na myśli oznaczenie granic w najszerszym tego słowa znaczeniu, to znaczy ze wszystkimi jego konsekwencjami, a więc łącznie z obowiązkiem wydania przez uczestnika lub wnioskodawcę posiadanej przez niego przestrzeni, która z mocy postanowienia o rozgraniczeniu znalazła się poza oznaczoną granicą, wnioskodawcy lub uczestnikowi, któremu ta przestrzeń przypadła. Przeciwna wykładnia imputowałaby ustawodawcy, że zamiarem jego było uregulowanie postępowania ułomnego, nie liczącego się z potrzebami życia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13§2 k.p.c. orzekł jak w sentencji postanowienia dzieląc w całości i przyjmując za własne ustalenia i wnioski Sądu Rejonowego.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekła na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. zasądając od uczestników solidarnie na rzecz wnioskodawców kwotę 360 zł stanowiącą równowartość wynagrodzenia radcy prawnego reprezentującego wnioskodawców ustalonego na podstawie § 5 punkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 punkt 1 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców pranych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804).